

Beroep bij niet tijdig beslissen

VAR-studiemiddag 25 juni 2010

Rogier Stijnen

senior stafjurist rechtbank Rotterdam

Rogier.stijnen@rechtspraak.nl

Programma

- Inleidende opmerkingen.
- Overgangsrecht Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (art. III).
- Jurisprudentie artikelsgewijs (hoofdstuk 6, 7 en 8 Awb) langslopen.
- Slotopmerkingen.
- Vragen: na de pauze

Inleidende opmerking

Kunnen we de tussenbalans opmaken dat de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen een succes is?

- Vooralsnog: Nee.
- Overgangsrecht en ingebrekestelling-vereiste maken het er niet eenvoudiger op voor de burger die een besluit uit wil lokken.
- Ook de rechtbanken hebben het er soms maar moeilijk mee. Een heel bont voorbeeld van verschrijvingen inzake artikelnummers is (Rb Almelo, LJN BL0549).
- Wetgever hinkt wellicht op teveel gedachten: ineenschuiven van de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen (Kamerstukken 29 934) en de Wet beroep bij niet tijdig beslissen (Kamerstukken 30 435).
- Art. 6:20 Awb is wel vereenvoudigd.
- Het is maar een tussenstand. Over een jaar of 2 kunnen we beter bezien of het werkt.

Overgangsrecht: art. III lid 1 ziet op par. 4.1.3.2 (en op art. 8:55c)

- Aanvraag op of na 1 oktober 2009: art. 4:17 en dus ook art. 8:55c toepassen op de aanvraagprocedure (Rb Den Bosch, LJN BL7210).
- Aanvraag voor 1 oktober 2009: art. 4:17 en dus ook art. 8:55c niet toepassen op de aanvraagprocedure (Rb Alkmaar, LJN BL7595).
- Bezwaar op of na 1 oktober 2009: art. 4:17 en dus ook art. 8:55c toepassen op bezwaarprocedure.
- Bezwaar voor 1 oktober 2009: art. 4:17 en dus ook art. 8:55c niet toepassen op bezwaarprocedure.
- Idem voor administratief beroep.

Overgangsrecht: art. III lid 2

ziet op par. 8.2.4a (en art. 6:12, 6:20 en 7:1)

- Beroep voor 1 oktober 2009: op beroep blijft oud recht van toepassing (geen ingebrekestelling en geen rechtstreeks beroep).
- Beroep na 1 oktober 2009: op beroep nieuw recht toepassen, ook als het is gericht tegen het uitblijven van een bob, ingebrekestelling vereist (Rb Amsterdam, LJN BM6219).
- Beroep voor 1 oktober 2009, maar vernietiging bob en vervolgens op of na 1 oktober 2009 beroep tegen uitblijven nieuwe bob: nieuw recht, dus ingebrekestelling vereist (ztp Haarlem, LJN BM1479).
- Beroep voor 1 oktober 2009, maar op of na 1 oktober 2009 wordt bob ingetrokken: conversie reëel beroep in fictief beroep, waarbij ingebrekestelling niet in redelijkheid kan worden geveerd (Rb ztp Amsterdam, LJN BK9762; Rb ztp Utrecht LJN BM5993).

Art. 6:12 Awb (I)

- 1) Geen termijn voor instellen beroep.
- 2) Beroep instellen kan zodra (a) beslistermijn is verstreken en (b) 2 weken zijn verstreken na ingebrekestelling (zie verschil met art. 4:17 lid 3).
- 3) Geen ingebrekestelling indien dit niet redelijkerwijs kan worden geveerd.
- 4) Niet-ontvankelijk beroep indien onredelijk laat ingesteld.

Vooraf: Toegang tot de rechter is van openbare orde. Dit geldt ook voor art. 6:10 en 6:12 Awb (LJN BB6436, AZ0153 en AR5524).

(Zie over art. 8:69 Awb JBplus 2008, afl. 1 p. 40-66).

Art. 6:12 Awb (II)

Wat nu als voorafgaande ingebrekestelling ontbreekt?

Afdeling: beroep niet-ontvankelijk (LJN BK8222 en BL6432). Zie ook Rb Den Haag (LJN BM8124) en NJB 2010/377, p. 470-471.

voorstel werkgroep landelijke procesregeling: nadere termijn via art. 6:6 Awb bieden om het bestuur alsnog in gebreke te stellen en daarna het beroep behandelen (Rb Haarlem: LJN BM5066 en BL9315).

Indien niet alsnog een ingebrekestelling wordt overgelegd, dan is het beroep alsnog niet-ontvankelijk. Onduidelijk is of het hier gaat om een verzoek het stuk alsnog in te dienen of dat een termijn wordt gesteld om alsnog een ingebrekestelling te doen uitgaan (Rb Amsterdam LJN BM6221 en Rb Roermond LJN BL1021).

Art. 6:12 Awb (III)

Wat te doen met bezwaar tegen uitblijven bip en verzoek voorlopige voorziening?

- Conversie van bezwaarschrift in ingebrekestelling; geen connexiteit, dus niet-ontvankelijk (Afdeling LJN BK8223).
- Alternatief: beoordelen of ingebrekestelling wel redelijkerwijs geveerd kon worden. Zo nee, dan bezwaarschrift in beroepschrift converteren (Rb Rotterdam LJN: BK8154 suggereert dit).
- Ook kan er sprake zijn van een prematuur bezwaar (Rb Rotterdam LJN BL8317).

Art. 6:12 Awb (IV)

Wat te doen indien ingebrekestelling is ingediend voor 1 oktober 2009?

- Aanmerken als ingebrekestelling of oordelen dat nadere ingebrekestelling redelijkerwijs niet kan worden geveerd.

Wanneer is ingebrekestelling niet nodig?

- Bij Spoedeisendheid (TK 2005–2006, 29 934 en 30 435, nr. 19, p. 9).
- Bij conversie reëel beroep naar fictief beroep (o.a. Rb ztp Amsterdam, LJN BK9762 en Rb ztp Den Bosch, LJN BM8109).
- Als duidelijk is dat het bestuur niet binnen 2 weken zal beslissen (er wordt bijvoorbeeld eerst na de beslistermijn BIBOB-advies gevraagd).

Art. 6:20 Awb (I)

- Toepassing van lid 4 is hoofdregel: terugverwijzing beroep tegen reële bip naar bestuur om het als bezwaar af te doen (Rb ztp Haarlem, LJN BM4430; Rb Alkmaar, LJN BL7595 en Rb Maastricht LJN BL0235).
- Als reëel besluit afkomt zal fictief beroep niet-ontvankelijk zijn. Wel griffierecht en proceskosten (zie bovengenoemde uitspraken).
- Proceskosten steeds tegen wegingsfactor zeer licht (0,25; zie ook Afdeling, LJN BM0239).
- Zie echter: ABRvS, LJN BM4185: beroep fictief is gegrond ook al is reëel besluit afgekomen. Afdeling zwijgt over art. 6:20 Awb. Voorts proceskostenveroordeling naar wegingsfactor 1 (wellicht een enkelvoudige misser van een enkelvoudige kamer!)

Art. 6:20 Awb (II)

- Stel: ingebrekestelling ontbreekt of beroep is anderszins prematuur en er komt hangende beroep alsnog een besluit af, wat dan?
- Het initiële beroep is dan niet-ontvankelijk, maar dit geldt dan niet (noodzakelijkerwijs) voor het beroep voor zover dat zich mede richt tot het reële besluit (zie eerdere jp: HR, BNB 2005/426; ABRvS, AB 2002/166).
- Indien het reële besluit een bip is zal het dictum dan slechts een niet-ontvankelijkverklaring inhouden als toepassing gegeven wordt aan art. 6:20 lid 4 Awb inzake het reële bip.

Art. 7:1 Awb

Lid 1 onderdeel e: rechtstreeks beroep indien bip uitblijft.

Er bestaat dus geen mogelijkheid meer om een bezwaarschrift in te dienen tegen het uitblijven van een bip.

Dit is inmiddels vaste jurisprudentie. bijv. ABRvS, LJN BK8223.

Art. 8:55b Awb

- De rechtbanken doen meestal binnen 8 weken uitspraak via de vereenvoudigde afdoening (art. 8:54).

Art. 8:55c Awb

- Er zijn nog weinig uitspraken over de vaststelling van de reeds verschuldigde dwangsom omdat tot nu toe art. 4:17 Awb meestal nog niet van toepassing was. Zie p. 4 van deze presentatie.
- Uitzonderingen: Rb Den Bosch, LJN BL7210 en Rb Amsterdam, LJN BM7323.
- Beide rechtbanken legden de 2 wekentermijn in de zin van art. 4:17 lid 3 Awb impliciet in gelijke zin uit als de 2 wekentermijn in de zin van art. 6:12 lid 2 Awb: dit betekent dat de dwangsom gaat lopen 2 weken na de ingebrekestelling en niet 2 weken na de termijnoverschrijding.

Art. 8:55d Awb (I)

- lid 1: 2 weken om alsnog te beslissen.
- lid 3: in bijzondere gevallen of ivm wettelijke verplichtingen is afwijking mogelijk.
- 2 weken = hoofdregel (ABRvS, LJN BM0239 en BL8689).
- Indien door adviesaanvraag of horen 2 weken niet reëel is wordt wel langere termijn geboden, want dwangsom is geen straf (Rb ztp Utrecht, LJN BM5993; Rb ztp Den Bosch, LJN BM8109; Rb Rotterdam, LJN BK8154).
- Er zijn echter ook gerechten die vasthouden aan 2 weken, onder het motto: eigen schuld, dikke bult (Rb Leeuwarden, LJN BM6821; Rb Haarlem, LJN BL9315).

Art. 8:55d Awb (II)

Hoogte dwangsom.

Landelijke werkgroep procesregeling:

- Bagatel: € 50;
- Hoofdregel: € 100
- Sterke prikkel: € 250 (of meer)
- Maximum: 150 dagen (1: 150)

- Veel voorbeelden van € 100 / € 15.000 (o.a. LJN BM0239; BL8689; BM8109; BM6821; BM5993; BL9315; BL7210; BL7096). Soms € 100 / € 10.000 (LJN BL8827; BL8007).
- Voorbeeld sterke prikkel € 350/€ 52.000 (LJN BM5066)

Slotopmerkingen

- Ingebrekestelling problematisch: echt gezaghebbende jp ontbreekt vooralsnog.
- Gerechten doen deze zaken snel af.
- Geen inkleuring en art. 6:20 lid 4 Awb wordt veel toegepast.
- Gerechten passen art. 8:55d Awb vrij uniform toe.
- Het is nog wachten op doublures tussen dwangsommen ex art. 4:17 en art. 8:55d Awb.